

DE BOTERHAM, naamloos verhaal van het verloop van de avond vóór de Bevrijdingsdag naar de halve waarheid

Het was laat in de vrijdagnamiddag van die VIERDE mei '45.

Mijn vader en moeder waren aan de praat met onze nevenburen om -zoals gebruikelijk- voor het uitwisselen van het oorlogsnieuws en zich te bedroeven over de karige toewijzing van de voedseldistributie en -niet te vergeten- de roddel over 'de foute buurtbewoners'!!

Wij huisden op een tweede etage dus dit daag'lijks ritueel vond plaats op het achterbalkon gescheiden doordat wat 'het muurtje' werd genoemd.

Het was de gewoonte om dat gesprek op een fluisterende toon te voeren want je kon nooit weten: immers de vijand luistert mee.

Maar op die middag was dat héél anders – je kunt wel zeggen zéér vreemd-, in een groot aantal tuinen stond het gehele gezin vrij, in de buitenlucht, alle balkons waren bevolkt en zelfs hoorde je hier en daar zingen. – 't kan het Wilhelmus geweest zijn-

Op mijn vraag aan mijn vader van wat er te doen was kreeg ik als antwoord dat ik maar eens buiten op straat moest gaan kijken. Nou, dat was wel een vreemd antwoord want de achterliggende maanden was er niet veel, wat je noemt, bijzonders aan de hand geweest wat aanlokkelijk was om de deur voor uit te gaan.

“Eet eerst je boterham op en doe je schoenen aan” riep mijn moeder mij nog na.

Die boterham was, ik weet zeker, gebakken van het meel dat geschonken was door het Zweedse Rode Kruis, men noemde het 't Zweeds Wittebrood'. (of er ook de Deense Roomboter op zat, dat weet ik niet meer) maar het diende om het lot van de hongerwinter te stillen.)

Op straat was een groot aantal van de goede geburen bijeen en ook de jeugd was luidruchtig verzameld. De dochters van de schoenmaker, de zoon van de deftige moeder, de hele klas van de Katholieke schoolmeester, de kinderen van de verhuizer, van de bloemenhandelaar,

De dochters van de bakker bij HUS –van het Zweedse Witte brood-, de zoon van de meteropnemer van het GEB, van de kunstbenenmaker, de koetsier van de Koningin

en de goudsmid aan het hof, de particuliere chauffeur,

de Scheveningertjes geëvacueerd uit Duindorp, de politierechercheur van de overval op het bureau Archimedesstraat, de gerant van het hotel Terminus,

...allemaal burens in de Hulshorststraat.

Trouwens, samen, de oudste dochter van genoemde bakker en ik hadden al een week eerder 'kennis gemaakt' met elkaar tijdens het met z'n tweetjes konijnengras snijden

In de Vreeswijkstraat.

Jawel, dat was me een feestdag, die 20ste april, de vlaggen hingen uit, er was er een jarig; niet Hoera, Hoera maar Hou Zee of Sieg Heil.

Achteraf bleek het de verjaardag van der Führer te zijn geweest maar den wel de laatste!!

Onze hele groep trok de Hulshorststraat uit, door de Terletstraat (de jongens van de bloemenwinkel) het kruispunt van de De Lareyweg over en de Kempstraat in.

In de middenberm van de De Lareyweg was een grote stinkende schuilkelder aangelegd. Daarbovenop stond nu een groep mannen breedvoerig te zwaaien met Rood Wit Blauwe vlaggen.

Wat ons groepje aankomende kinderen tot deze escapade heeft gebracht kan ik mij niet meer herinneren maar de, in aantal aangroeiende groep- niet alleen maar jongelui- kwam aan -via de Prinsengracht, de Grote Marktstraat, Amsterdamse Veerkade, Fluwelen Burgwal, bij het begin van de Heerengracht.

Daar, waar de Korte Poten, het Blijenburgh, de Heerengracht en de Fluwelenburgwal bij elkaar komen, daar klonken schoten!!

Er brak paniek uit en heel de menigte stooft uiteen, alle kanten op.

Zij, de geëvacueerde Scheveningse grote dochter, nam de leiding en dirigeerde ons

de eerste de beste openstaande deur door naar binnen.

Nou, het was wel een grote statige deur met daarachter een monumentale entreehal

En -hoe vreemd kan het gaan- wij bevonden ons (achteraf gezien) onder het beschermde dak van het kerkgebouw der Deutsche Evangelische Gemeinde Uiteraard, het was er donker en ik voelde dat dat zij van de bakker - je weet wel- toenadering zocht. Gelukkig was het er donker, ik had namelijk mijzelf gebombardeerd tot Pantoffelheld:

ondanks die aanwijzing van mijn moeder had ik mijn schoenen niet aangedaan en liep ik

al de gehele tijd wel op mijn pantoffels!!

Op de terugweg naar de Hulshorststraat is er kennelijk niets noemenswaardigs gebeurd,

Ik kan mij er niets van herinneren.

Duidelijk voor ogen staat mij nog het beeld die avond van dat portiek in de Terletstraat, naast- en boven de drukkerij van de gebroeders Zijlstra Wij beiden, nu alleen samen, staande op de derde-of vierde trede van de portiektrap;

"Wji, ja, j wij zoenden elkaar!"

Wreed verstoord werden we door mijn vader van waar ik gebleven was?, waar ik had uitgehangen? Wat had ik gedaan?, het in zijn schijterd zitten en.....

"zonde, je hebt ook je boterham niet opgegeten!!"

NB

Toen ik vanmorgen, 26 april 2020, wilde beginnen met het schrijven van dit verhaaltje

-ik had de gave- en ik wegliep van de ontbijttafel riep mijn vrouw mij terug met de woorden: "Je moet je boterham nog opeten!"

Ja. Zij is het nog steeds, die zelfde, van dat Zweedse wittebrood, van die Deutse kerk

van het portiek in de Terletstraat.

Samen nog steeds bezetting, samen nog steeds bezit,

ZIJ van die bakker, HIJ van die pantoffels

Wittebrood?, al méér dan 75 jaar

Ina & Jan Schrauwen –van Hattem

(* 21-12-'30

(* 29-12 -'29